

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

TEDNIK ZA POLITIČNA, GOSPODARSKA IN KULTURNA Vprašanja

Leto III. — Štev. 30.

NOVO MESTO, 25. JULIJA 1952

CETRTLETNA NAROCNINA 100 DIN

IZHAJA VSAK PETIK

V SPOMIN IN OPOMIN

Štiritočglava množica Novomeščanov in udeležencev treh partizanskih patrulj se je zbrala v četrtek 17. julija k odkritju spominskega stebra, ki ga je postavila Zveza borcev Novega mesta na Glavnem trgu. Iz vseh smeri so prihajali na trg stari partizani in aktivisti NOB: iz Dolenjskih Toplic se je prebila v mesto navzicle zasedam republiška patrulja, navdušeno spremnjana od številnih borcev za svobodo iz Topliške in Obkrške doline. Partizani iz Skocjan, Zbur, Smarjet, Bele cerkve in Otočca so prišli v mesto po Ločenski cesti, z Kandije pa so prikorakali na Glavni trg partizani iz Gabria, ki so prinesli Novemu mestu pozdrave belokranjskih junakov.

Na častnem odu se je medtem zbral okrajni štab partizanskih patrulj, k odkritju spominskega stebra pa so prišli tudi ljudski poslanici dr. Franc Hočvar, Franc Kresc-Coban, Niko Silih, Viktor Zupančič, Martin Zugelj, polkovnik Savo Trkič, predsednik Okrajne odborice ZB Tone Pirc, predsednik občine Udovič, sekretar MO OF Bogdan Vrančič in drugi. Po državnih himni, ki jo je odigrala godba novomeške garni-

Od tedna do tedna

Dogodki na Srednjem vzhodu — v Perziji in Egiptu — so vzbuđili prejšnji teden največ zanimanja. V obeh teh dželah sta prišla na krivo moža, ki sta že bila ministrska predsednika: Mosadik in Hilali paša. Toda njun povrat različno tolmačijo v svetu, zlasti pa v Londonu, kjer imajo že dalj časa polno glavo skrbi s Perzijo in Egiptom.

Stari bolniki perzijski politik Mosadik, ki je izvedel nacionalizacijo petroleske industrije, je prejšnji petek odstopil, in sicer po daljsem nesporazumevanju s parlamentom. Uradno so tedaj sporočili, da parlament ne hotel ugoditi želi Mosadiku, da bi dobil neposreden nadzor nad vojsko. Zelo verjetno pa so bila tu še druga ozadja, predvsem v zvezi s petrolejem, nacionalizacijo in neresljivim sporom z Veliko Britanijo. Spominjam se, da je nacionalizirana perzijska petroleska industrija ni mogla prodajati v inozemstvo, Perzija tudi ni dobila posojila v Ameriki in je zaredila težavno gospodarsko stanje. V takem vzdružju je Mosadik odstopil in sestavo vlade so poverili Ghavamu es Sultanehu, nekdanjemu ministarskemu predsedniku. Sultaneh je začel takoj napovedovati novo politiko in zagotavljal, da bo petroleski spor z Anglijo kmalu rešen. V Angliji so seveda z neprikritim vselejem zagrabili za te vesti. Toda v Teheranu in ostalih perzijskih mestih se niso preveč ogreli za spremembu vlade. Izbruhnili so neredi, stavke in spopadi. Mosadiku pričašči so vse bolj odločno pokazali, da ne marajo Sultaneha. Še preden je temu uspeli sestaviti vlado, je v torek perzijski parlament spet vrnil mandat Mosadiku in sicer precej prepričljivo: od 63 poslancev jih je 61 glasovalo zanj.

Hkrati pa je Mosadik izbojeval še eno zmago. Mednarodno sodišče v Haagu, kateremu je bilo poverjena razsodba med perzijsko vlado in angleško petrolesko družbo, je sklenilo, da ni pristojno razsorjati v tem sporu. Ze pred več kot enim letom je Anglija zaprosila haaško sodišče, naj razresi petrolesko vprašanje okrog nacionalizacije, vmes je o tem razpravljalo že tudi Varnostni svet, zdaj pa je prišlo do odločitve, ki za Anglijo ni prinesla zaželenega rezultata. Se manj pa se veseli Mosadikove vrnitve in pri komentarji iz Londona poveda, da so britanski politični krogi prepričani, da je spet padlo vodo upanje za rešitev perzijsko-angleške krize.

Drugače pa je z egiptovsko zadovo. Tretje tedne je minilo, odkar je Hilali paša odstopil in zdaj spet dobil nalog, naj sestavi vlado. Vmes je bil ministarski predsednik Siri paša, ki kaže, da je mnogo bolj naklonjen vafistični stranki kot njegov prednik in naslednik, Hilali paša. Toda prav takrat, ko so bili vafisti najbolj zastopani v vladi, je izbruhnil in se zaostril spor z Anglijo. Tako torej v Londonu niso s prevelikimi simpatijami spremljali vladanja Siri paše, ki pa v treh tednih ni kdo ve kaj pokrenil ne za eno ne za drugo stran. Niti vlade se mu ni posrečilo do kraja spopolnit in n. pr. ni nikogar dobil, da bi prevzel finančno ministrstvo. V ponedeljek je odstopil in izjavil, da ne more več obdržati odgovornosti za vlado. Tako je kralj Faruk spet poklical nazaj Hilali pašo, ki je v glavnem sestavil vlado s prejšnjimi sodelavci. In v Londonu so — ne kot zaradi Mosadika zaskrbljeni — pač pa z veseljem sprejeli to spremembo, ker se najdejo, da bo Hilali paša spravil z mrtve točke pogajanja med Egiptom in Veliko Britanijo.

Kljub vsemu ostane položaj na Srednjem vzhodu zagneten, kajti tam se križa preveč interesov: angleški, ameriški in tudi kremelski.

Ob zaključku lista smo izvedeli, da je Kairski guverner general Magib izvedel v Egiptu državni udar, vso oblast je prevzel vojska.

Na spominskem steboru na Glavnem trgu je bilo zbrano 17. julija poklonilo pred odkritim spominskim stebrom na Glavnem trgu spominu vseh padlih partizanov in aktivistov Dolenjske.

Spominski stebri na Glavnem trgu, na katerem se z ljubezni in hkrati s tiho žalostjo v srcu ozre vsak dan nešteoto mimo hitečih, ni le spomenik na zločinsko dejanje, ki ga so izvršili domobranci nad dvema mladima partizanoma. Res bo s svojo preprosto lepoto poveličeval smrt dveh mladih življenj, ki sta za pravično starv našega naroda ugasnila na mestu, kjer steber stoji. Poleg tega bo nenehno opominjal nas in bodoče robove na svete pridobitve narodnoosvobodilne vojne, v kateri smo, tesno združeni v vrstah OF pod vodstvom naše Partije premagali fašiste in njihove domače pomagače. Govoril bo o poslastnih zločinjih, ki so jih nad slovenskim narodom počenjali v letih NOB belogardisti in domobranci, podžgani od svojih duhovnih voditeljev — protiljudskih slovenskih duhovnikov. Z nemo, toda tem preprčljivejo in tem globljo govorico bo opozarjal spominski stebri, da so tako usodo, kot sta jo pretrpela obešena partizana na Glavnem trgu, pripravljali krvniki slovenskega ljudstva vsem, ki so nosili v srčih svete ideale duhovne in narodne svobode in se borili za svoje ljudstvo takrat, ko so klerofašisti in domobranci bili najuslužnejši hlapci in najvnitješji branilci fašističnega in nacističnega zaslužnjevanja in osvajača.

Naj ne bo odveč še pripomba, da pomeni spominski stebri tudi lepotno obogatitev trga — čeprav se zdaj nekako izgublja v njegovi prostranstvu, vendar pa bo prisel do polne veljave ob končni uredbi Glavnega trga — in je zato toliko bolj obžalovanja vredno, da ekipa »Triglav-film« ni prišla k odkritju lepega spomenika.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, škocjanske in gorjanske patrulje. Komandanti patrulj so poročali o številčnem stanju udeležencev letošnjega partizanskega pohoda, o stikih patrulj s »sovražnikom« ter o nepopisnem navdušenju prebivalstva, ki je vse povsod toplo sprejemalo in pozdravljalo stare borce.

O prazniku vstaje slovenskega naroda je nato govoril komesar okrajnega štaba patrulj rez. kapetan Jože Zamlijen, za njim pa je med petjem žalostinke odkril na mestu, kjer so domobranci v decembri 1943 obesili dva partizana, spominski stebri nosilec spomenice iz 1. 1941 Janez Zupančič. V imenu meste občine je prevzel steber v varstvo predsednik Jože Udovič, nakar je pevski zbor zapel več pesmi, vojaška godba pa je igrala partizanske koračnice.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, škocjanske in gorjanske patrulje. Komandanti patrulj so poročali o številčnem stanju udeležencev letošnjega partizanskega pohoda, o stikih patrulj s »sovražnikom« ter o nepopisnem navdušenju prebivalstva, ki je vse povsod toplo sprejemalo in pozdravljalo stare borce.

O prazniku vstaje slovenskega naroda je nato govoril komesar okrajnega štaba patrulj rez. kapetan Jože Zamlijen, za njim pa je med petjem žalostinke odkril na mestu, kjer so domobranci v decembri 1943 obesili dva partizana, spominski stebri nosilec spomenice iz 1. 1941 Janez Zupančič. V imenu meste občine je prevzel steber v varstvo predsednik Jože Udovič, nakar je pevski zbor zapel več pesmi, vojaška godba pa je igrala partizanske koračnice.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, škocjanske in gorjanske patrulje. Komandanti patrulj so poročali o številčnem stanju udeležencev letošnjega partizanskega pohoda, o stikih patrulj s »sovražnikom« ter o nepopisnem navdušenju prebivalstva, ki je vse povsod toplo sprejemalo in pozdravljalo stare borce.

O prazniku vstaje slovenskega naroda je nato govoril komesar okrajnega štaba patrulj rez. kapetan Jože Zamlijen, za njim pa je med petjem žalostinke odkril na mestu, kjer so domobranci v decembri 1943 obesili dva partizana, spominski stebri nosilec spomenice iz 1. 1941 Janez Zupančič. V imenu meste občine je prevzel steber v varstvo predsednik Jože Udovič, nakar je pevski zbor zapel več pesmi, vojaška godba pa je igrala partizanske koračnice.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, škocjanske in gorjanske patrulje. Komandanti patrulj so poročali o številčnem stanju udeležencev letošnjega partizanskega pohoda, o stikih patrulj s »sovražnikom« ter o nepopisnem navdušenju prebivalstva, ki je vse povsod toplo sprejemalo in pozdravljalo stare borce.

O prazniku vstaje slovenskega naroda je nato govoril komesar okrajnega štaba patrulj rez. kapetan Jože Zamlijen, za njim pa je med petjem žalostinke odkril na mestu, kjer so domobranci v decembri 1943 obesili dva partizana, spominski stebri nosilec spomenice iz 1. 1941 Janez Zupančič. V imenu meste občine je prevzel steber v varstvo predsednik Jože Udovič, nakar je pevski zbor zapel več pesmi, vojaška godba pa je igrala partizanske koračnice.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, škocjanske in gorjanske patrulje. Komandanti patrulj so poročali o številčnem stanju udeležencev letošnjega partizanskega pohoda, o stikih patrulj s »sovražnikom« ter o nepopisnem navdušenju prebivalstva, ki je vse povsod toplo sprejemalo in pozdravljalo stare borce.

O prazniku vstaje slovenskega naroda je nato govoril komesar okrajnega štaba patrulj rez. kapetan Jože Zamlijen, za njim pa je med petjem žalostinke odkril na mestu, kjer so domobranci v decembri 1943 obesili dva partizana, spominski stebri nosilec spomenice iz 1. 1941 Janez Zupančič. V imenu meste občine je prevzel steber v varstvo predsednik Jože Udovič, nakar je pevski zbor zapel več pesmi, vojaška godba pa je igrala partizanske koračnice.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, škocjanske in gorjanske patrulje. Komandanti patrulj so poročali o številčnem stanju udeležencev letošnjega partizanskega pohoda, o stikih patrulj s »sovražnikom« ter o nepopisnem navdušenju prebivalstva, ki je vse povsod toplo sprejemalo in pozdravljalo stare borce.

O prazniku vstaje slovenskega naroda je nato govoril komesar okrajnega štaba patrulj rez. kapetan Jože Zamlijen, za njim pa je med petjem žalostinke odkril na mestu, kjer so domobranci v decembri 1943 obesili dva partizana, spominski stebri nosilec spomenice iz 1. 1941 Janez Zupančič. V imenu meste občine je prevzel steber v varstvo predsednik Jože Udovič, nakar je pevski zbor zapel več pesmi, vojaška godba pa je igrala partizanske koračnice.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, škocjanske in gorjanske patrulje. Komandanti patrulj so poročali o številčnem stanju udeležencev letošnjega partizanskega pohoda, o stikih patrulj s »sovražnikom« ter o nepopisnem navdušenju prebivalstva, ki je vse povsod toplo sprejemalo in pozdravljalo stare borce.

O prazniku vstaje slovenskega naroda je nato govoril komesar okrajnega štaba patrulj rez. kapetan Jože Zamlijen, za njim pa je med petjem žalostinke odkril na mestu, kjer so domobranci v decembri 1943 obesili dva partizana, spominski stebri nosilec spomenice iz 1. 1941 Janez Zupančič. V imenu meste občine je prevzel steber v varstvo predsednik Jože Udovič, nakar je pevski zbor zapel več pesmi, vojaška godba pa je igrala partizanske koračnice.

Zastavo republike patrulje in njen dnevnik je nato prevzela nova patrulja starih novomeških partizanov in partizank, zatem pa so se vsi udeležence pohoda zvrstili v dolg spredv in zgodbo na čelu zavili k Osolniku pri postaji, kjer je bil prirejen partizanski miting. Ob šestih je krenila preko Zaloge in Frate proti Suhi krajini nova patrulja, navdušeno pozdravljena od tisočglave množice Novomeščanov, ki

zjese JLA, je Bogdan Vrančič začel slovesnost, komandan partizanskih patrulj rez. kapetan Martin Pavlin pa je sprejel rapport komandanta topliške, š

Za resnično demokracijo v ljudskih odborih

Za pisalno mizo občine v Smarjeti so sedeli trije: predsednik, tajnik in en član občinskega ljudskega odbora. Reševali so zelo važno nalogo: obremenjevanje davčnih zavezancev za vso občino. V pčilih dveh urah so »rešili« najbolj pereče gospodarsko vprašanje občine, ki se neposredno tiče žepa davčnega zavezancev. Ceprav ne dvojimo v dobro voljo vseh treh, pa vendarne resno dvojimo, da morejo trije ljudje v tako kratkem (ali pa tudi daljšem) času pravično obremenjevanja v Smarjeti nam to v polni meri potrjuje.

Vzemoimo za primer še enkrat občinski ljudski odbor v Smarjeti. Skoraj štirje bivši KLO so združeni v tej gospodarsko dokaj močni občini. Že 8. junija letos sta bila izvoljena Svet za gospodarstvo v Svet za kulturo, prosveto in socialno skrbstvo. Predsednik devetčlanskega sveta je Jože Derganc, predsednik drugega sedemčlanskega odbora pa Tine Tomšič. Do 10. julija se nobeden od teh dveh svetov še nima sestal, ker jih nič ne sklical! Jasno je, da zato morata o vsem odločati edino predsednik in tajnik. Sveti na papirju so mrtva veja, so samo primeri formalne zadostitve zahtevam družbenega odnosa, od katerih nimata skupnosti ničesar, najmanj pa so to elementi poglabljivanja ljudske demokracije. Nekaj velja za občinski ljudski odbor Smarjet, velja še za več ljudskih odborov. Tudi na OLO so pojavi prejšnjega načina določanja ali tudi načrtovanja navzduš do podrobnosti. Nekateri usluženici zelo težko razumejo, da ni potrebno, da postavlja OLO svojo pikano vsi ukrep nizjih organov, ki so v mejah zakonitosti in zadevajo neposredno samo nižje organe.

Borba za usposabljanje svetov, ki so najvišji oblastveni organi in neposredni pooblaščenci volilcev pri upravljanju gospodarstva, je hkrati tudi borba za resnično demokracijo, borba za usposabljanje delovnih ljudi za vodstvo države in borba proti samopasnim birokratskim tendencam posameznikov.

Z ljudskimi odbori v Smarjeti zad-

Ljudska mladina Slovenije

OKRAJNI KOMITE
NOVO MESTO

Novo mesto, 21. julija 1952

V znak priznanja za uspešno delo v drugi dekadi, za visoko presežen desetletnji delovni plan, za sodelovanje pri proslavi Dneva vstaje slovenskega naroda, v katerega počastitev se je razvilo v brigadi veliko tekmovalje, izdaja Okrajni komite LMS. Novo mesto

ODLOK štev. 2,

s katerim proglaša

I. NOVOMESKO SREDNJEŠOLSKO MLADINSKO DELOVNO BRIGADO »VIDE TOMŠIČ« drugič za udarno brigado

S tem visokim priznanjem izražamo vse priznaje mladim delavcem Tomšičeve brigade, ki neuromno kljub velikim naporom izpoljujejo svoje naloge, ki so pokazali mladini vsega našega okraja visoko delovno zavest in predanost naši domovini, Partiji in našemu voditelju tovariu Titu!

OKRAJNI KOMITE LMS V NOVEM MESTU

Mi smo za socializem vi pa ne...« pravijo gasilci v Ostrogu

Dopisnik iz Ostroga nam je pred dnevi poslal tole pismo:

»Ni še dolgo tega, ko smo imeli v Ostrogu pri Sentjerneju sestanek OF. Po domačem smo se pogovorili, kaj je treba v vasi že urediti, da mora organizacija OF skrbeti za politično razgibanjem in pomagati v gospodarskem in kulturnem razvoju vasi. V celokupnem delu Fronte naj se zrcali delovanje mladine, gasilcev, AFŽ, skratka — vse dobre in slabe strani našega dela. O mladini smo rekli, da nam ne sme biti vseeno, ali na mladino delujejo kvarni ali vzgojni vplivi. Starši se moramo zavedati, da mora naša mladina rasti v dobi vzgoji, v redem obisku šole, pridnem učenju in v mladinski organizaciji. Ta pa naj bi mladini nudila več zabave, šaha, fizkulturne in vzgojne ter poučne predavanje. Predvsem pa je treba, tako smo poudarili, rešiti v Ostrogu vprašanje medsebojnih odnosov in vprašanje gasilcev. Od vodilnih gasilcev na tem sestanku ni bilo nikogar. Ko so tovarisi kritizirali delo gasilske organizacije in samovoljo posameznikov pri gradnji gasilskega do-«

V trbanjski splošni zadrugi so začeli bolje gospodariti

Clanji splošne kmetijske zadruge v Trebnjem s poslavljanim zadrugom dosedaj niso mogli biti zadovoljni. Nekaj ljudi je vedrilo in občela v njej, kar se je kateremu zadealo, največkrat seveda v svojo korist in ne v korist zadržnikov. Se danes člani ne vedo, kako je v veliko izgubo, ki so jo zadrugi povzročili posamezni usluženici in ki znaša blizu milijon dinarjev. Revizijska komisija ministrstva za finance je sicer odkrila velike nepoštovnosti in slabno gospodarjenje, toda do danes se nihče ni bil postavljen pred sodišče, ali vsa klican na zagovor. Najmanj kar lahko zahtevajo člani zadruge je to, da pred njih javno položi obračun prejšnjega gospodarjenja, pa ne glede koga in katerega usluženca bo to gospodarjenje postavilo v slabu luč. Vsakdo je dolžan za svoje delo poštovati, razčleniti, računi pa so pogoj zaupanja zadržnikov do zadruge sploh.

Organizacija OF v Ostrogu takim pozavom se ni stopila odločno na prste. Zaradi premajhne aktivnosti članstva se Fronta v Ostrogu še ni uveljavila kot vodilna sila na vasi — zato je tudi rešitev problema gasilske organizacije še vedno neurejena zadeva. Nihče drugi ne bo prišel reševat v Ostrog krajevni zadve — sami jih bomo moralni urediti. Zato se bo treba še zbrati; na sestanku vseh vaščanov naj povedo ljudje, kako gledajo na samovoljo nekaterih ljudi z gasilske organizacij. Razbijastro sovražno nastrojenih ljudi je treba onemogočiti.«

Tako dopisnik. K dopisu pristavljam samo tole vprašanje: ali bo Fronta v Ostrogu res še nadalje prenašala diktatorsko samovoljo nekaterih ljudi v gasilskih vrstah? V Ostrogu bo smrdlo, dokler ne boste sami temeljito prezačili domačih sob!«

Kratke vesti

Naša trgovska mornarica je ojačala svojo radijsko postajo. Srednjevajlovna radijska postaja jugoslovanske trgovske mornarice v Splitu je dobila te dni novi oddajnik za 400 volтов, ki se ga v celoti izdelali v naši državi. Novi oddajnik zadošča za potrebe naše trgovske mornarice v vsem Sredozemlju.

Poleg srednjevajlovne radijske postaje ima naša trgovska mornarica tudi kratkovajlovno postajo 700 voltów, ki jo na naših ladjah zelo dobro slišijo tudi na najbolj oddaljenih morjih. Razen trgovske obvestil o nakladanju in razkladanju tovora v inozemskih pristaniščih, dobivajo naše ladje po teh radijskih postajah od svojih ravnateljev obvestila o spremembah smeri vožnje, ovirah, ki se postavljajo plovbi, o uvedbi novih oziroma odpravi dosedajnih svetilnikov in druga obvestila, ki so potrebna za varnost plovbe. Po teh radijskih postajah dobivajo naši pomorsčaki tudi vesti o dogodkih v domovini ter o svojih družinah.

Slepi se pripravljajo na kongres. Na plenumu Združenja slepih Jugoslavije v Beogradu so sklenili, da bo centralni odbor Združenja slepih reorganiziran tako, da bo celotno delo s slepiimi prešlo na republiške odbore in združenja. Sklenili so, da bodo na prihodnjem kongresu slepih Jugoslavije novembra t. 1

predlagali, naj se ustanovi centralni svet pod vodstvom tajništva z majhnim številom uslužencev. Prav tako so sklenili, da bodo v krajih z večjim številom slepih ustanovili združenje. Na plenumu so proučevali vprašanje usposabljanja slepih za delo in ugotovili, da je v Jugoslaviji sedaj 38 različnih delavnic, v katerih delajo slepi, več kot tisoč slepih delavcev pa je zaposlenih v gospodarstvu. V okviru tekmovaljanja pred drugim kongresom slepih bodo v Beogradu odprli razstavo del članov kulturno-umetniških društev slepih.

Nad 3 milijone din škode v sadjarstvu. Pri Glavnem zadružni zvezni LRS so ustanovili posebne strokovne odbore za posamezne kmetijske dejavnosti. Začel je delovati tudi odbor za zaščito rastlin. Ugotovil je, da samo v sadjarstvu trpimo zaradi kaparja nad 3 milijarde din škode. Skodljivci pri nas ogrožajo okrog 15 % njivskih pridelkov, 30 do 50 % sadja, 15 do 40 % grozdja itd.

V Vojvodini že brne mlatičnice. Zetev je že skoraj v vsej državi končana. V Vojvodini že mlatič. Pridelek cenijo na 9,9 metrskih stotov na hektar, v mnogih krajih pa tudi na 12 stotov. Pridelek na Hrvatskem bo klub slabemu vremenu le malo manjši od lanskega. Pri nas v Sloveniji cenijo povprečni pridelek pšenice in ječmena 12 metrskih stotov na hektar. V Bosni se pridelek 8,5 stotov na hektar, kar ni slabo za te kraje.

Novo zdravilo »Vitonin.« Zagrebška tovarna zdravil »Pliva« je izdelala novi preparat »Vitonin«, ki je učinkovito sredstvo za osveževanje, odpravo utrujenosti, zaspansosti in splošne pobitosti organizma ter slabega teka. Ta preparat, ki ga izdeluje tovarna iz uvožene surovine, ki jo dobiva iz tropskega oreha »Kola«, je že v prodaji.

Letos je tovarna izdelala 11 vrst novih zdravil in preparativ, od katerih je posebno važen preparat »Eutizon« za zdravljenje pljučne tuberkuloze. V tovarni so ustanovili znanstveno raziskovalni institut, v katerem bo delalo 60 strokovnjakov.

OTMAR SKALE

Nenadoma je v petek 18. julija 1952 umrl v Novem mestu Otmar Skale starejši, upokojeni živinodržavnik in eden izmed najmarkantnejših narodnjakov Dolenjske. V lanskem novembetu je zdrav in čil obhajal v sredi svojih dragih 90-letnico plodnega življenja, ki je pred dnevi pa smo ga videli na sprechodih po mestu.

Otmar Skale je bil rojen 16. novembra 1861. leta v Ljubljani v zavedni družini ravnatelja veterinarske in podkovske šole. Leta 1879 je na Dunaju končal veterinarsko fakulteto, v decembru 1884 pa je bil nastavljen za državne veterinarje pri okrajnem glavarsku v Novem mestu, kjer je opravljal naporno službo celih 42 let — do svoje upokojitve v letu 1926. V službi je opravil pionirske delo na polju dolenskega veterinarstva, saj se je moral boriti proti ukoreninjenemu odporu mnogih kmetov, ki so bili nasprotni vsem novotarijam. Neštetokrat je prepeščil novomeški okraj od Suhe krajine do Krškega polja, od trebanjskih gričev do vrha Podgorja. Trdo delo pa mu je bilo v užitek, saj je bil ves čas zdrav in krepak.

Otmar Skale je od prvega dneva, ko je prišel na Dolenjsko, zagrabil tudi za delo v društvinah in organizacijah. Dobro se je zavedal pomene naprednih idej in bil njihov vnet pobornik. Že leta 1886 do 1893 je bil arhivar v pevec pri Dolenskem pevskem zboru, kateremu je skrbel za notni material in dobro gospodarstvo. Leta 1887 je bil knjižničar novomeške Cítalnice, to delo pa je častno opravljalo tudi v letih 1897 do 1905, medtem ko je bil v vseh ostalih letih odbornik Cítalnice. Celih 40 let je bil pomožni učitelj na znani kmetijski šoli na Grmu, vrsto let pa občinski odbornik, ustanovni član novomeškega

»Kaj pa ti tu, pokaži legitimacijo!« Druščina nekaj ljudi iz gasilske organizacije pa je začela bruhati takele očete: »Nihče nas ne obvešča, kdaj so se stanki, predsednik vaškega odbora OF se je sam postavil, brez volitev. Ce bi bila OF kaka organizacija, bi že kaj pokazala, kot smo mi, mi smo za socializem, ne vi, članek Iva Pirkoviča je laž!«

Pokazali so, kaj jih boli — resnica v članku Iva Pirkoviča, ki je pred meseci s prstom pokazal na diktatorske razmere v gasilski organizaciji v Ostrogu v Slovenskem poročevalcu! Z razbijaskim početjem je ostroska jara gasilca hotela razbiti sestanek Fronte. Sklicuje se na to, da »niso obveščeni« o sestankih. Tudi ta državne volitve, kot kaže, niso »bili obveščeni«, zaradi česar nekateri izmed gasilcev niso šli volit, drugi pa z veliko mujo. Nastop nekaterih gasilcev v Ostrogu je razgalil nepošteno početje ljudi, ki so samovoljno zaplenili in uničili sadni vrt za gradnjo gasilskega doma, ne da bi to rešili v vaščani. Vse kaže, da vodilnim gasilcem smrdi, da bi dom kot spomenik stal na tleh, ki so prepojena s krvjo talcev. Dom, ki se gradi s prispevki vseh vaščanov, ne »manifestacija gasilcev in njihove predanosti socializmu«, pač pa krinka za rovarjenje proti vsemu, kar je napredno!

1. Okrajski odbor bo preko okrajnih vodil akcijo zatiranja v pogledu organizacije in dajanju potrebnih strokovnih navodil, same delo zatiranja na terenu pa prevzamejo splošne kmetijske zadruge.

2. Občinski vodje naj bodo plačani od Kmetijskih zadrug in po možnosti nameščeni pri strojnih odsekih. Po možnosti naj bodo to obe kmetijski tekniki ali absolventi kmetijskih šol.

3. Kmetijske zadruge prevzamejo vso organizacijsko delo pri zatiranju kot je evidenca okuženih parcel, zapraševanje, preskrbo s kemijskimi sredstvi itd. Občinski ljudski odbori naj bodo samo upravno-politični organ, množične organizacije pa naj skrbče za politično aktivizacijo terena.

4. Kmetijski zadrugi Trebnje in Novo mesto prevzameta gospodarsko službo za zaščitna sredstva in aparatu. Pri

Sokola, član Mestne hranilnice in pod. Vedno je bil eden najkremenitejših in najzavednejših Slovencev, od vseh znan in spoštovan ter vseskozi priljubljen narodnjak. Kot velik ljubitelj slovenske knjige je imel bogato zbirko vseh naprednih slovenskih knjig, ki je pred leti prepustil novomeški Studijski knjižnici.

Spoštovanje, ki so ga pokojniku izkazali Novomeščani z udeležbo na pogrebu v nedeljo 19. julija, je pokazalo priljubljenost Otmarja Skaleta v našem mestu, ki bo ohranil zavednega narodnjaka v lepem spominu.

V dnevno kolonijo v Irčo v s gredo!

60 novomeških otrok uživa podčinice. Krko in sonce ob dobrini hranji v dnevni koloniji na Draki — vsak jutri se zberejo v Kandiji in odidejo k igram, ročnemu delu in kopanju

Naloge splošnih kmetijskih zadrug pri zatiranju koloradskega hrošča

navedenih Kmetijskih zadrugah naj ostale Kmetijske zadruge naročajo potrebna sredstva.

5. Kmetijske zadruge naj takoj prično z nabavo aparature, to je zapršilnikov, motorovih škropilnic in kmetijskih sredstev. Za uporabo določijo odškodnino, ki je za nečlane večja. Pri izdaji aparature določijo čas uporabe in pri prekoračenju določenega roka mora koristniku plačati kaznen.

6. Kmetijske zadruge naj z ozirom na razširjenost okužb takoj naročajo zatiranja koloradskega hrošča na svojem področju. Za uspešno delo je nujno potrebno, da jim pomagajo občinski ljudski odbori, množične organizacije in vsi kmetovalci. Stanje glede zatiranja koloradskega hrošča se je pri vseh občinskih ljudskih odborih zboljšalo, vendar so še tu pa tam primeri slabega dela. Okužbe v zadnjem času niso narasle v večji številu razen na področju občine Rakovnik, kjer je že nad 90 okužb. Celotno število okužb znaša na področju novomeškega okraja 600. Razveseljivo je, da so kmetovalci zelo zainteresirani za kemijsko zatiranje, ker so uvideli da so kemijska sredstva zelo učinkovita.

7. Občinski ljudski odbori in Kmetijske zadruge naj posvečajo največjo pažnjo še neokuženim področjem, katera naj kmetovalci pregledujejo redno tudi med tednom.

8. Posameznike, ki zaradi neudeležbe na pregledih ovirajo akcijo, je potreben najstrožje kaznovati, kar bo večina kmetovalcev toplo podzravila. Prav tako je potrebna največja budnost, da se ne bi okužbe zlonamerno prenašale.

9. Prodaja kmetijskih sredstev naj se vrši za člane Kmetijskih zadrug po nabavni ceni, nečlanom po prosti ceni.

BRIGADE S HRIBOV SO SE VSULE KAKOR PLAZ...

Iz dnevnikov in srečani partizanskih patrulj

Posebna številka »Dolenjskega lista« bi morala iziti na osmih ali dvanajstih straneh, da bi lahko dali našim bralcem vsak kolikor toliko približno sliko vsega tega, kar so letos videle, doživele, slišale in naredile partizanske patrulje na svojih pohodih od Kolpe preko Gorjancev do Suhe krajine in mimo ljubljansko-okoliškega kraja.

Pohod starih partizan je bil doostenjen in mogočen uvod v praznovanje Dneva vstaje. Znova se je dvignila in utrdila samozavest borcev in aktivistov ter vseh ljudi, ki so s partizanskimi patruljami kakorkoli prišli v dotočko. Srečanja so bila vseprisotna takoj kakor med vojno — ko je partizan pomenil spobodo, konec okupatorjen in fašizma. Nešteto ganljivih srečanj so doživelci udeleženci patrulj po Beli krajini, Kočenskem in novomeškem okraju, kjer so delovni ljudje partizanskih krajev popustili delo na polju in v delavnicih in pohiteli v vasi, trge in mesta, na ceste in pota, samo da so videli junake, ki so hiteli po partizanskih potek zmag in slave k okrajnemu središču in dalje proti beli Ljubljani. Nešteto srečanje je znova potrdilo, kako žive so vezi našega ljudstva s slavnimi leti naše revolucije! Borcem toplički in straški patrulje, utrjenim možakom in bratstvom starcem so sišle solze v oči, ko so jih pionirji ob potek ustavljali, obstipali s cvetjem in jim klicali:

»Živeli naši partizani, živeli naši osvoboditelji!«

Kaj je res že minilo enajst let od tistih dni, ko nas je poklicala Partija v sveti boj proti fašistom, proti tujim in domaćim nasilnikom? Mar nismo šele pred nekaj tedni ali meseci slekli partizanske oblike in titovke zamenjali s klobukom in kapom? Kaj res tako hitro teko leta?

Ponosno so stopali borci za partizanskimi zastavami skozi mesta in vasi — ljudem ob potek in cestah po je kri hitreje plala po žilah:

— Naša vojska gre! Poglej jih, stasite fante in može, prav taki so kakor takrat, ko so se jih fašisti in domaći izdajalci bali bolj kot živega vraga!

Neizmeren ponos nas je navdajal, ko smo jih srečevali, stare borce za svobodo in ljudske pravice! Samozavest je rasla v nas; ljubezen do domovine in vsega, kar nam je sveto, kar smo ubranili pre grabežljivimi tuji, nas je prešinjal kakor notranja vročica. Gorela so lica, oči so se smehljale, roke so se dvigale v pozdrav, misli pa so se same nizale s hrenemu v sveto, tiko obljubo:

— Vsačo ped naše dragocene zemlje smo si osvobodili sami, zato jo bomo čuvali in branili do zadnjega diha! Nikdar in nikomur več sužnji — pač pa ponosni, svobodni in pogumni državljanji nove Titove socialistične Jugoslavije v naši prelepi samostojni državi!

in borca z Damijem. Govorili so še Ivan Novak-Očka, Janez Vitkovč in Dominik Bogat, poslušalo pa jih je skor 500 vnačanov iz okoliških vasi, ki so se prišli pokloniti spominu padlih žrtv. Crnomeljska godba je dvigala slovensnost trenutka, ko je bila po 11 letih nesrečnim žrtvama odkrita spominska plošča.

Cez dobro uro je bila patrulja na Sinjem vrhu, kjer je bil prirejen miting. 47 borcov sinjevrške patrulje je ob dveh zjutraj krenilo na pot proti Starem trgu, ki je »padel« ob 5. uru zjutraj. Preko Miklarjev in Tanče gore, kjer je bilo srečanje z dragatuško patruljo, je šla pot naprej: Dobličko, Doblička gora, Stražni vrh — Crnomelj. Obiski pri starih borchih, postanek v kraju, kjer so bili med vojno Centralni komite KPS, IO OF Slovenije in razni politični forumi, pa pogovori s prebivalci teh prijaznih krajev — to je bilo delo patrulje.

V pondeljek ob sedmih zvečer je patrulja napadla Crnomelj, ki ga je branila crnomeljska patrulja, podprtja s predvojaško mladino, gasilci in PLZ. Na mitingu je bilo nato navzočih čez 1500 ljudi; po pozdravu tovariša Koširja je patrulja z množico ljudstva odnesla vence na skupni grob partizanov, ki so našli zadnji dom na Grijku; tu spi večina borcev, ki so padli na Lazeta leta 1941. Ob grobovih je govoril Bojan Fabjan; po večerji v mestu se je razvila prisrčna miting.

Skozi Gradac, Stransko vas, Črešnjevec, Strekljevec, Podbreber in Semič je crnomeljska patrulja odnesla z zastavo pozdrave Crnomelja prebivalcem teh zvestih vasi. V Semiču je Nande Kapš razdelil borcem in nekaterim materam padlih borcev odlikovanja, semiška patrulja pa je zvečer na Smuku, kjer se je leta 1941 zbrala prva belokranjska partizanska četa, začgalta taborni ogenj.

V sredo zjutraj so belokranjski borci odšli skozi Prelog in Pribišče, kjer se je leta 1943 nekaj časa nahajal Glavni štab, nato pa so zavili na Gornje Laze.

discipliniranec pa je pokazalo kar prevočo kri. Pred spomenikom padlih je bila nato majhna slovesnost, nato pa kosilo iz partizanskega kotla. Z eno-minutnim molkom in salvo je počastila patrulja spomin padlih borcev, nato pa se je pridružila skupina starih borcev in aktivistov. Kar 50 mož je korakalo proti Novemu mestu. Na čelu je vozil partizanski tank, na njem pa bivši komandant prve partizanske tankovske enote v Sloveniji v NOB Janko Šiška; za tankom konjenica, nato pa raztegnjena vrsta borcev z zastavo.

V Jurki vasi obiščejo borce tudi Ravbarjevo mater. Trije njeni sinovi so bili v partizanih. Jože-Gregor že od leta 1941, ostala družina pa je bila v internaciji. Dvakrat so jim okupatorji izropali domačijo. »Pa se dandanes le čista drugače živi kakor v stari Jugoslaviji! Sinovi imajo službe, doma nam pa tudi ni sile, le za delo nas je pre malo!« je dejala Ravbarjeva mati potem, ko je pozdravila stare znanke.

Dober kilometar pred Novim mestom so pionirji dnevne kolonije obsuli partizane s cvetjem. Toliko so ga nabrali, da je marsikdo v patrulji podoben bolj Zelenemu Juriju kot partizanu. Še partizanska mula, ki je nosila kotle in rejenega intendanta Tavčarja, je dobila venec na glavo. — Naloga patrulje je bila, da si pribori prehod v mesto čez železniški most, ki ga je branila močna zaseda. V nagnem naskoku so borce pregnali »sovražnik« zasedo in si odprli pot v mesto. Med navdušenim vzklikanjem Novomeščanov so vkorakali in se pridružili škocjanski, gorski in mestni patrulji na Glavnem trgu.

Komaj smo dobro začeli pisati, že nam zmanjkuje prostora. O gorjanski patrulji in njenem srečanju z Beločetom —

Toplščki in straški borci v Novem mestu

In še na kraju: pred nami je naloga, napisati lepo reportažo s poti škocjanske patrulje, ki je na Bučki prevzela zastavo krških partizanov in pozdravno pismo za predsednika vlade tovariša Miha Marinka, ki se je na Bučki boril proti nemškim fašistom leta 1941. Pisati bi morali o slovesnosti pred spomenikom 1. novembra 1941 padlega junaka Joška Saška na Bučki, pa o gostoljubnosti vaščanov, ki so postregli borcem z mlečnim kruhom in vinom. Povedati bi morali kaj o življenju 86-letnega Janeza Zeleznika v Stari Bučki, ki je pričakal patruljo na vrati, držec v rokah spomenico padlega sina. S solzami v očeh je pozdravil partizane in se jim zahvalil za darilo. O stočetotin invalidu Robertu Robeku, ki je dobil v vojni sovražnik kroglo sred glave, pa danes jaše konja kakor vsak star partizan, bi morali pisati; prijavah je k patrulji v Škocjan in veselo vzklikniti:

»Med svoje pa vedno!« Ko mu je komisar patrulje izročil visoko odlikovanje »Red bratstva in edinstva«, se je ganjen zahvalil za tovariške čestitke.

O bojih v Šmarjeti, Otočcu, obisku v Beceletovi jami, o Trški gori in še in še bi morali pisati, pa nam zmanjkuje prostora. Se v Žužemberku, kjer je pokazal, da zna biti tudi dandanes trd oreh za napadalca, bi morali skočiti, pa na Dobrini, kjer so slabo pripravili sprejem patrulje, in v Trebnje, Trebeljno, Mokronog in Veliki Gaber bi radi stopili s starimi borcemi in napisali, kako so ihi pozdravili naši ljudje in pogostili.

Od Kolpe do Kočevja in Grosuplja, od Adlešičev preko Gorjancev do krške ravnine, od Novega mesta do Suhe krajine in čez trebanjske grize v mirensko dolino, po vsej Dolenjski je pretekli teden odmevala partizanska pesem. »Se in se zapojet!« so prosili ljudje partizan. Z njimi vred so zapeli, se spominjali preteklih let trpljenja in zmag. Vspovsd je dihala iz njih velika vera in zaupanje v pridobivite naše revolucije. Partizanske čete in patrulje so se vpišejo v spominsko knjigo samostana kot njegovi dragi gostje. Orehoščka patrulja je obiskala staro Lipajko, oskrbnico Prežeka, daleč naokrog poznano partizansko mamico. Borce so ji poklonili račni daril na blizu pet tisoč dinarjev vrednosti in ji obljubili, da ji bodo popravili streho.

Belokranjsko stransko patruljo, ki je šla iz Radovice skozi Drašiče, Božakovo, Rosalnice, Metliko, Lokvice, Dragumlje, vas, Suhor, Ravnace, Drage, Popoviče in Gaj in Trdinov vrh bi radi opisali in njena topla srečanja z ljudmi Bele krajine, dobrimi kakor kruh! Radi bi šli na pot s partizani od Podzemlja do Metlike, kakor je opisal borec patrulje Drago Vondra.

Brigade s hribov so se vsule kakor plaz...

Se smo tu, močnejši kakor kdajkoli prej, enotni, zbrani in trdn odločeni, da vztrajamo na poti in izpolnimo vse to, za kar smo pred 11 leti začeli oborjeni boj in ga plačali s tako dragocenimi žrtvami! Budno bomo pazili na vsak korak naših nasprotnikov in zagrizenih sovražnikov in nenehno kreplili partizanske tradicije! Kar smo si priborili, bomo znali tudi očuvati pred vsakomur, nam in zanamcer v srečo in ponos!

OD ADLEŠIČEV DO GORNJIH LAZ

V nedeljo 13. julija je glavni belokranjski patrulji predal zastavo tovariš Ivan Novak-Očka in govoril partizanom in ljudstvu o Dnevu vstaje. Za njim sta se oglašila komisar patrulje in materi dveh padlih partizanov, s polaganjem vencev na grobove padlih borcev pa je bila prva slovesnost dolenjske patrulje končana.

Skozi Marindol-Milice, Žuniče, Paučevi in Preloke je patrulja zavila v Belo krajino. Povsod slavoloki, povsod sprejemni domaćinov. V Milicih 50 domaćinov, v Žuničih 200, v Preloki nad 300! V Marindolu je pozdravilo patruljo nad 150 mater z otroki. Popoldne je patrulja med potjo od Zilj do Podklancu padla v zasedo, po borbi pa je vkorakala v Vinico. Pozdravil jo je Rudolf Kaučič, nato pa je govoril Franc Košir, predsednik okr. odbora Zvezne borcev. Sprejem in kasnejšega mitinga se je udeležilo skoraj 600 ljudi, načar sta vinička in adlešička četa imeli skupno večerjo. 60 borcev je prvi dan spremjal godbo iz Crnomelja; vsepovod si bral ljudem na obrazih prijetna presenečenja in veselje.

Komisar okrajnega štaba patrulj Martin Pavlin sprejema raport komandirja topličke patrulje

MED STARIMI PARTIZANI

Podgrad zaseden. Nad 100 ljudi je pričakovalo patruljo sredji vasi. Pozdravil jo član ZB Klobučar in povabi vse na malico. Dekle prinese harmoniko, poskocene melodije izvabijo, iz hiš se več ljudi. Borci se zavrtle z brhkim Podgrajčankami, prešerni vriski in partizanska pesem odmeva v podgrajske gozdove. Cilj — Dol. Toplice — pa je še daleč. Spet hiti patrulja po starih partizanskih stezah: skozi Jurno in Jurko vas v Birčno vas, v hudem načigu pa nato proti Drganjam selom in Dol. Topicam. Navzlic dežu je pričakalo borce v Topicah nad 600 domaćinov in gostov. Na velikem mitingu je govoril o pomenu partizanskih patruljev tudi ljudski poslaneč dr. Franc Hočvar, predsednik Vrhovnega sodišča LRS. Novomeško patruljo so sestavljali: komandir Alojz Klobučar, komisar Valentin Dolinar in član okr. odbora ZB Ivan Grašč. Zasedo je nosil 72-letni Klobučar oče iz Uršnih sel, oče treh padlih partizanov. Se dokaj čil, z dolgo belo brado, z odlikovanjem in znaku ZB na prsi je ponosno nosil veliko zastavo pred patruljo.

Okrog pol dvanajstih je patrulja prispila na Uršna selo, po kratkem odmoru in okrepljušči pa je zavila proti Mihevcu. Pristavlji in Podgradu. Stari borce in aktivisti so povsod obiskovali partizanske družine. Znanci so si segali v roke prisrčno in toplo kot najboljši prijatelji.

»Tako mi je, kot da bi bil zares spet v partizanh,« je dejal nekdo izmed borcev. Bolničar Aniči Kočevar se zdi, da je v letih NOB. Patrulja naleti vsepovod na pravo slovensko gospodljubnost: čaka jo vino, žganje, kruh, klobase; vsega imajo ljudje za stare znanke.

Pod Podgradom čaka močna zaseda. Z bočnim napadom in jurščem borce hitro preženejo »sovražnika«, in že je

zavili na Gornje Laz.

Naslednje jutro krene patrulja že ob štirih na pot: Rigelj—Poljane—Podture—Podhosta—Meniška vas—Gor. Polje—Straža—Vavta vas—Jurka vas—Irča vas in Novo mesto, to je dnevno povelje.

V Poljanah obiščejo borce med drugim tudi Kolenčeve mamo, ki je v zadnji vojni izgubila moža in vse tri sinove. S solzami v očeh je pozdravila stare borce.

»Ker ne morejo sinov z vami, naj gre pa hčerka,« pravi mama in spet pokaze, kako zvesto ji bije srce za partizansko stvar. Hčerka se kot bolničarka takoj pridruži patrulji.

V Gor. Polju skoraj ne puščajo borce naprej, tako je vse veselo. Gospodljubnost vaščanov je brez mej. — Huda biorba za Stražo je pokazala zagrineno obrambo domaćinov, nekaj mladih ne-

čakajočih.

Revisor piše o delovanju dekanata Gnidovca v istem poročilu dobesedno:

»Cisti dobitek zadruge je dekan Gnidovec zmanjšal vsako leto na absolutno nedopusten način tako, da je po zavestni manipulaciji v književodstvu zmanjševal blagajniško stanje z vpisom neresničnih upravnih stroškov. Takih zneskov je bilo ugotovljenih za Din 100.835,64, za katere odgovarja predvsem dekan Karel Gnidovec sam, ker je sam vršil te vknjižbe in falsificiral zadnevno promet zadruge in s tem računske zaključkov. Neupravičenost in kaznivost utaja teh zneskov je dekan Gnidovec priznal in podpisal dolžno pisma.«

Revisor piše o delovanju dekanata Gnidovca v istem poročilu dobesedno:

»Znesek zgub, kakor so v začetku počeli navedene, znaša skupno Din 1.289.837.«

Za izravnovo nepravilnosti pri blagajniškem poslovanju se je dekan Gnidovec posluževal tudi računa »Prehodni zneski«. Tako je n. pr. leta 1922. zmanjšal blagajniško stanje z vpisom pod izdatke za Din 33.600.— kot odpis v prehodne. V letu 1922. in 1923. pa je vpisal med prejemke pod naslovom »v prehodne« znesek Din 10.500.— in Din 22.600.— Za prvi znesek je očko-

doval Kmetijsko društvo, za drugi znesek pa zadružno, ker je uporabil za te prejemke čisti dobitek zadruge.

Predoben slučaj se je zgodil leta 1924., ko je po blagajniškem dnevniku manjšalo Din 72.673,83 gotovine. Ta znesek je pokril z desetega dobitka zadruge s tem, da je leta 1924. in 1925. neutemeljeno zvišal upravne stroške za Din 68.000.— ter jih prenesel pod prejemke na prehodne.

(Milan Vičič,
Zavoda zadružna,
1946, štev. 41)

Za en milijon in skoraj 300.000 predvojnih (!) dinarjev